

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Локес К.П., Аветіков Д.С., Стебловський Д.В.

Українська медична стоматологічна академія

Висвітлено проблеми й перспективи впровадження системи дистанційного навчання в закладах вищої медичної освіти, які виникли в студентів і викладачів клінічних кафедр під час проведення практичних і лекційних занять в умовах загальнодержавного карантину.

Ключові слова: дистанційне навчання, вища медична освіта.

This article presents the problems and prospects of the implementation of the distance academic system in higher medical educational institutions, which arose among students and teachers of clinical departments during practical and lecture classes on the background of national quarantine.

Key words: distance learning, higher medical education.

Бурхливий розвиток медичної освіти зазнає значного впливу загальнодержавного карантину, який скоригував стан усіх галузей суспільства.

Підготовка медичних кадрів у всі часи була важливим чинником розвитку медичної науки й суспільства в цілому. Необхідність дотримання вимог карантину зумовила суттєві зміни в механізмі підготовки студентів стоматологічних факультетів і методів їх оцінювання, вимагає від викладача суттєвого підвищення кваліфікації щодо використання різноманітних сучасних технічних засобів комунікації.

Підготовка студентів включає такий важливий фактор як механізм оцінювання їхніх знань і вмінь. У своєму розвитку критерії оцінювання знань студентів пройшли кілька етапів. Перший – це традиційний контроль знань студентів (усне опитування, контрольні завдання, реферати тощо); викладач самостійно підготовляє й перевіряє роботи студентів. Другий етап – контроль знань за допомогою паперових засобів, тобто заповнення студентами певних завчасно підготовлених бланків, для перевірки яких викладач використовує трафарети, еталони відповідей. Третій етап – контроль знань технічними засобами, для якого використовуються спеціально розроблені комп'ютерні програми перевірки й оцінювання рівня знань студентів [3].

Перехід на систему дистанційного навчання спонукає до відповідного коригування методів оцінювання студентів. На першому етапі оцінювання знань суттєве значення має технічне забезпечення навчального процесу, яке потребує використання комп'ютерних програм (Zoom, Teams, Cisco тощо). Це створює певні ускладнення навчального процесу, спричинені перш за все незадовільними технічними можливостями і викладача, і студента: низька якість інтернет-з'єднань (особливо при проживанні студента в сільській місцевості); наявність засобів зв'язку, що не підтримують дані комп'ютерні програми; низький рівень технічної підготовки учасників навчального процесу.

Слід зазначити, що під час навчального процесу (і очного, і дистанційного), які відбувалися в різний час, спостерігається певна схожість у каналі зв'язку між викладачем і студентом. Натомість порівняно з традиційним, «недистанційним» навчанням, за якого відбувається безпосередній контакт учителя й учня, які перебувають у одній аудиторії та бачать і чують один одного, при дистанційному навчанні змінився вид контакту, хоча й залишилося головне – можливість спілкування й обговорення [2].

Необхідно констатувати той позитивний факт, що на кафедрі хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії з пластичною та реконструктивною хірургією голови та шиї вже тривалий час використовуються технології дистанційного навчання, які представлені широким спектром навчального матеріалу, викладеного у вільному доступі на електронній сторінці кафедри на офіційному сайті Української медичної стоматологічної академії. Навчальний матеріал представлений у вигляді методичних вказівок для студентів для підготовки до практичних занять і тем, винесених на самостійне опрацювання; методичних розробок лекцій, мультимедійних презентацій до кожного заняття; навчальних відеофільмів і матеріалів для підготовки до ліцензійного іспиту «КРОК-2. Стоматологія». Також слід зауважити, що електронні бібліотеки (сховища мультимедійної інформації – звукових, графічних, відеофайлів), безумовно, є потужною підмогою в будь-якому навчанні [2; 3].

Дуже добре для студентів спілкуватися на міжнародних форумах, адже це розвиває в майбутнього фахівця толерантність, прийняття й розуміння інших культур, менталітетів. Плюси ведення блогів, форумів, спілкування в групах – це свобода вираження думки, коли студент не відчуває себе скуто, має можливість спілкування на теми, які дійсно становлять для нього інтерес, а також є одним зі способів вираження індивідуальності. Ще одна форма роботи, яка набирає все більшої популярності під час дистанційної форми навчання, – презентації Power-Point. Перевагами роботи з презентацією є індивідуалізація процесу навчання, підвищення пізнавальної активності й мотивації, можливість студенту проявити себе творчо. У роботі над презентацією в студента знижується рівень тривожності [1; 4].

Для покращення впровадження дистанційного навчання на кафедрах стоматологічного факультету, на нашу думку, доцільно запровадити курс «Основи дистанційних освітніх технологій у вищій медичній освіті», що сприятиме покращенню технічної підготовки викладачів і, відповідно, буде позитивно впливати на якість навчального процесу в дистанційній формі.

Проте на кафедрах клінічної спрямованості визначити рівень знань і вмінь студентів лише за допомогою комп'ютерних технологій неможливо, оскільки ця система оцінювання не враховує практичні навички, які студенти мусять опанувати протягом навчання на кафедрі. Для розв'язання цієї проблеми кафедрою впроваджено складання практичних навичок для студентів 4 і 5 курсів стоматологічного факультету, що покращує мотивацію студентів при вивченні дисципліни «Хірургічна стоматологія», сприяє опануванню практичних знань і вмінь та створює можливість контролю знань, засвоєних при вивченні фундаментальних дисциплін (анатомія людини, топографічна анатомія тощо) [2].

Отже, дистанційне навчання в теперішніх умовах сприяє професійному розвитку й самовдосконаленню здобувачів вищої медичної освіти, але жодним чином не може забезпечити повноцінну й багатогранну підготовку майбутніх лікарів, особливо опанування ними практичних навичок. Крім того, нині виникла гостра необхідність своєчасної й ретельної технічної підготовки викладачів медичних ЗВО для оптимізації використання сучасних засобів комунікації.

Список використаної літератури

1. Волошина Л. І. Аналіз помилок організації та шляхи оптимізації самостійної роботи студентів / Л. І. Волошина, М. Г. Скікевич, В. Д. Ахмеров // Інноваційні технології в організації самостійної роботи студентів медичних освітніх закладів : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. уч., Полтава, 23 березня 2017 р. – Полтава, 2017. – С. 23-24.
2. Дистанційне навчання як нова технологія практичної підготовки і контролю якості освіти у вищих медичних навчальних закладах / Д.С. Аветіков, І.В. Яценко, К.П. Локес, С.О. Ставицький // Актуальні питання контролю якості освіти у вищих медичних навчальних закладах : матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю. – Полтава, 2018. – С. 8-10.
3. Методи контролю рівня знань студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів / К.П. Локес, І.В. Яценко, О.О. Розколула, В.В. Айперт // Актуальні питання контролю якості освіти у вищих медичних навчальних закладах : матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю. – Полтава, 2018. – С. 154-156.
4. Скікевич М. Г. Активізація пізнавальної діяльності студентів-медиків / М.Г. Скікевич, Л. І. Волошина, В. В. Бондаренко // Інноваційні технології в організації самостійної роботи студентів медичних освітніх закладів : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. уч., Полтава, 23 березня 2017 р. – Полтава, 2017. – С. 146-147.

ПРОФЕСІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ ГІГІЄНИ ХРЕБТА ВИКЛАДАЧІВ І СТУДЕНТІВ ПРИ АУДИТОРНОМУ Й ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ

Люблінська І.О., Пелипенко О.В.

Українська медична стоматологічна академія

Стаття присвячена вивченню проблеми розвитку вертеброгенної патології викладачів кафедр клінічного профілю і студентів закладів вищої освіти під час виконання професійних обов'язків за аудиторної й дистанційної форм навчання. Визначено критерії ризику виникнення хвороб, запропоновано заходи профілактики.

Ключові слова: гігієна, вертеброгенні порушення, профілактика остеохондрозу, дистанційне навчання.

The article is devoted to the study of the problem of development of vertebrogenic pathology of teachers of clinical departments and students of higher educational institutions during the performance of professional duties in the classroom and distance learning. Criteria for disease risk have been identified, and preventive measures have been proposed.

Key words: hygiene, vertebrogenic disorders, osteochondrosis prevention, distance learning.

Hygiēna – amīca valetūdīnis. Гігієна – подруга здоров'я.

Гігієна – наука, що вивчає закономірності впливу на організм людини <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9B%D1%8E%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B0> й суспільне здоров'я комплексу чинників доквілля з метою розробки гігієнічних норм, санітарних правил, запобіжних і оздоровчих заходів.

Значення досить цього розділу медицини досить часто недооцінюють не лише пересічні громадяни, а й деякі медичні фахівці. Як приклад, більшість лікарів недосконало знають походження сучасної емблеми медицини – Кубка Гігієї – келиха зі змією. Саме Гігієя – донька бога медицини Асклепія за давньогрецькою міфологією є богинею здоров'я. Їй присвячували свої твори визнані митці давньо- та середньовіччя і навіть сучасності: Рубенс, Клімт та інші. Зображення Гігієї експонуються у славетних музеях Європи й Північної Америки.

Загальновідомий факт, що до сфери особистої гігієни входять гігієна тіла й порожнини рота, фізична культура й загартування, гігієна одягу й взуття, гігієна відпочинку і сну, безумовно, гігієна навколишнього середовища. Разом із гострою проблемою епідемії коронавірусу до побутового життя додалася ще й гігієна спілкування й особистих засобів безпеки. Проте досить небагато людей і серед медичного персоналу, і людей, не пов'язаних із медициною, замислюються над таким поняттям як гігієна хребта і чи входить воно взагалі у вищевказаний перерахунок.

Лікування хвороб хребта вважали основним елементом медичних завдань ще з часів Гіппократа. На його думку, більшість хвороб органів в систем, особливо дихальної, серцево-судинної й сечовивідної, пов'язано безпосередньо з порушенням функції хребта. На сучасному етапі ця теорія, з певними доповненнями, знаходить визнання лікарів.

Протягом багатьох сторіч накопичувалися знання щодо підтвердження впливу патологічних змін у хребцевих сегментах на розвиток порушень гомеостазу й окремих органів, і систем організму людини в цілому. Запропоновано велику кількість методик лікування екстравертебральної патології фармацевтичними, мануальними й хірургічними методами. Але незважаючи на розвиток медичної науки, актуальність цієї проблеми стимулює вчених усього світу до проведення подальших наукових досліджень патогенезу, клініки, методів лікування і профілактичних заходів хвороб опорно-рухового апарату й безпосередньо хребта.

Із розповсюдженням загрозливіших хвороб хвороби опорно-рухового апарату відійшли на другий план, хоча, за статистикою МОЗ, біль у спіні є другою причиною звернення по медичну допомогу після застуди. Згідно з даними ВООЗ захворювання опорно-рухового апарату як причина інвалідності й смертності посідають четверте місце у світі після серцево-судинних хвороб, онкології та цукрового діабету. Та попри такі вагомні статистичні дані, є люди, які нехтують зверненням по медичну допомогу та/або подальше лікування патології цієї системи.

Висвітлене питання стало досить нагальним у всіх вікових групах і потребує прицільної уваги в рамках і медичної допомоги, і самооздоровлення.